

به نام خداوند بخشنده مهربان

وضعیت تولید گوشت قرمز در ایران و چالش‌های آن

بخش تحقیقات دام و طیور مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان قزوین

و

بخش تحقیقات تغذیه و فیزیولوژی دام و طیور مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور

تهیه‌کنندگان: دکتر مهدی افتخاری، دکتر علیرضا آقاشاهی

خرداد ۱۳۹۸

چکیده

گوشت قرمز یکی از اقلام تأمین کننده پروتئین حیوانی در غذای انسان و مؤثر در سلامت و نیل به امنیت غذایی است. در کشور ایران مهمترین منابع تأمین کننده گوشت قرمز، گوشت حاصل از گاو و گوسفند و بز است. علی‌رغم روند رو به رشد و تولید سالانه بیش از ۸۲۰ هزار تن گوشت قرمز در کشور و کسب رتبه نوزدهم در دنیا، هنوز بخشی از نیاز مصرفی کشور (حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تن) از طریق واردات تأمین می‌شود. طبق اعلام وزارت جهاد کشاورزی در سال ۱۳۹۷ سرانه مصرف گوشت قرمز در کشور حدود ۱۲ کیلوگرم بوده است. بررسی روند تولید طی ۱۰ سال اخیر نشان می‌دهد بر خلاف گوسفند و بز، سهم تولید گوشت با منشا گاو و گوساله همواره رو به افزایش بوده است. مهمترین نقاط قوت کشور در تولید گوشت قرمز شامل تنوع اقلیمی همراه با وجود منابع غنی ژنتیکی و گونه‌های گیاهی و دامی، وجود امکانات مطالعاتی، تحقیقاتی، پژوهشی، آموزشی و ترویجی در بخش دامپروری و وجود ظرفیت‌های مناسب تولیدی به صورت بالقوه و بالفعل به منظور توسعه دامپروری است. مهمترین نقاط ضعف شامل فقدان زنجیره تأمین در تولید گوشت قرمز، عدم حفظ و حراست مؤثر از منابع پایه نژادهای دامی بومی، پایین بودن دانش فنی بهره‌برداران و تولیدکنندگان، پایین بودن بهره‌وری در استفاده از نهاده‌ها و عوامل تولید در بخش تولید گوشت قرمز و نابسامانی بازار است. مهمترین فرصت‌های پیش رو در صنعت تولید گوشت قرمز شامل تولید محصولات دامی حلال با توجه به بازار گسترده کشورهای مسلمان همسایه، وجود تعداد قابل توجه دانش‌آموختگان و فارغ التحصیلان رشته‌های مرتبط و مهمترین تهدیدها شامل وجود پدیده تروریسم زیستی، قاچاق دام، واردات نهاده‌های دامی و سود بالای تسهیلات بانکی می‌باشد. مهمترین راهبردهایی افزایش تولید و خودکفایی در تولید گوشت قرمز در کشور شامل برنامه‌ریزی در جهت تأمین خوراک مورد نیاز جمعیت دام و طیور کشور از طریق منابع داخلی، تهیه و تدوین برنامه‌های مؤثر آموزشی و ترویجی، تعیین الگوی پرورش دام، تأمین به موقع نقدینگی مورد نیاز دامداران و تخصیص تسهیلات بانکی سهل الوصول، کنترل قیمت و تنظیم بازار نهاده‌ها و تولیدات دامی می‌باشد.